

David Rees AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Biliau Diwygio

12 Ebrill 2024

Bil Senedd Cymru (Rhestrau Ymgeiswyr Etholiadol): tystiolaeth ysgrifenedig

Annwyl David,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 22 Mawrth a'r cyfle i gyfrannu at waith craffu'r Pwyllgor Biliau Diwygio ar Fil Senedd Cymru (Rhestrau Ymgeiswyr Etholiadol).

Mae eich llythyr yn nodi nifer o gwestiynau sy'n ymwneud â rhan y Bwrdd yn y gwaith paratoi ar gyfer y Bil hwn ynghyd ag a fyddai'r Bwrdd yn ystyried goblygiadau'r Bil ar gyfer materion o fewn cylch gorchwyl y Bwrdd a sut y byddai'n gwneud hynny.

Rydw i wedi nodi fy atebion i'r cwestiynau hyn mewn atodiad i'r llythyr hwn.

Yn gywir,

**Dr Elizabeth Haywood,
Cadeirydd Bwrdd Taliadau Annibynnol y Senedd**

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg. | We welcome correspondence in Welsh or English.

Atodiad A: Ymateb y Bwrdd Taliadau i Gwestiynau'r Pwyllgor Biliau Diwygio

Y Pwyllgor Biliau Diwygio: Bil Senedd Cymru (Rhestrau Ymgeiswyr Etholiadol)

Ebrill 2024

- 1. Nodwn nad yw Aseiad Effaith Rheoleiddiol Llywodraeth Cymru sy'n cyd-fynd â Bil Senedd Cymru (Rhestrau Ymgeiswyr Etholiadol) yn cynnwys unrhyw gostau ychwanegol i Gomisiwn y Senedd (gan gynnwys mewn perthynas â chyflogau a lwfansau Aelodau). Pa ran y mae'r Bwrdd Taliadau Annibynnol wedi'i chael yn natblygiad yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol? A allwch gadarnhau nad oes unrhyw gostau neu arbedion mesuradwy neu anfesuradwy a ragwelir mewn perthynas â chyflogau a lwfansau Aelodau sy'n gysylltiedig â Bil Senedd Cymru (Rhestrau Ymgeiswyr Etholiadol)?**
 - 1.1. Nid yw'r Bwrdd wedi cyfrannu o gwbl at y broses o ddatblygu Aseiad Effaith Rheoleiddiol Llywodraeth Cymru, ond o ystyried diben y Bil a'r effaith fach y byddai ei ddarpariaethau yn ei chael ar y Penderfyniad, mae hyn i'w ddisgwyl.
 - 1.2. Yn seiliedig ar y Bil, y Memorandwm Esboniadol a'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol a gyhoeddwyd, nid yw'r Bwrdd yn rhagweld unrhyw gostau neu arbedion mesuradwy neu anfesuradwy sylweddol mewn perthynas â chyflogau a lwfansau Aelodau mewn cysylltiad â'r Bil. Mae'r costau sy'n gysylltiedig â'r Penderfyniad ar gyfer cynyddu maint y Senedd eisoes wedi'u hadlewyrchu yn yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau), ac maent yn seiliedig ar uwchraddio'r darpariaethau presennol yn y Penderfyniad.
 - 1.3. Darperir ar hyn o bryd ar gyfer ystod o Gymorth Ychwanegol i Aelodau yn y Penderfyniad, gan gynnwys (3A.3) cymorth i Aelodau sydd â chyfrifoldebau gofal plant a chyfrifoldebau gofal eraill a (3A.4) cymorth i Aelodau ar absenoldeb rhiant. Mae'r Penderfyniad (4.4.3h) hefyd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer costau llety ychwanegol i'r Aelodau hynny sydd â chyfrifoldeb i ofalu am ddibynnydd sydd fel arfer yn byw gyda nhw yn ardal Caerdydd. Mae Pennod 3A wedi'i chynllunio i fod yn ymatebol i anghenion sy'n newid a gall costau a hawlir o dan y bennod hon newid yn ystod tymor y Senedd, neu flwyddyn ariannol, fel sy'n briodol i ddiwallu amgylchiadau neu anghenion newidiol Aelodau.
- 2. Pan wnaethoch ymddangos gerbron y Pwyllgor ar 30 Tachwedd 2023, dywedoch y byddai'r Bwrdd yn trafod ei adolygiad thematig o gyflogau a chymorth personol yr Aelodau cyn bo hir. O ystyried y cynnydd yn nifer a chyfran y menywod a gaiff eu hethol i'r Senedd y mae gan Fil Senedd Cymru (Rhestrau Ymgeiswyr Etholiadol) y nod o'i gyflawni, pa aseiad y mae'r Bwrdd wedi'i wneud o lefel ac effeithiolrwydd y lwfans**

ariannol a phecyn cymorth presennol ar gyfer Aelodau sydd â chyfrifoldebau gofal plant neu gyfrifoldebau gofalu?

- 2.1. Ymgynghorwyd ar y Cylch Gorchwyl ar gyfer adolygiad thematig y Bwrdd o gyflogau a chymorth personol Aelodau yn ystod mis Rhagfyr 2023 a mis Ionawr 2024 ac maent wedi'u cynnwys yn Atodiad B er gwybodaeth. Mae'r gwaith hwn yn dechrau yn Chwarter 1 2024-25. Bydd unrhyw gynigion sy'n deillio o'r adolygiad hwn yn destun ymgynghori cyn cyhoeddi'r Penderfyniad ar gyfer y Seithfed Senedd.
- 2.2. Bydd yr Adolygiad yn ystyried cyflogau a chymorth personol Aelodau, gan gynnwys y darpariaethau presennol a nodir ym Mhennod 3A o'r Penderfyniad, sy'n cynnwys cymorth i Aelodau anabl, cymorth ar gyfer cyfrifoldebau gofalu a chymorth i Aelodau ar absenoldeb rhiant. At hynny, mae darpariaethau ar gyfer Aelodau sydd â chyfrifoldebau gofalu ym Mhennod 4, sy'n ymwneud â gwariant ar lety preswyl (4.4.4 h), a fydd yn cael eu hadolygu hefyd.
- 2.3. Bydd yr adolygiad yn ystyried data perthnasol i ddeall y defnydd o'r darpariaethau hyn, yn adolygu'r mesurau hyn yn unol ag arferion gorau, yn adolygu llenyddiaeth ddiweddar ar seneddau cynhwysol sy'n ystyriol o deuluoedd, ac yn ymgysylltu ag Aelodau i ddeall yn well beth sy'n gweithio'n dda ac a oes unrhyw rwystrau neu heriau y dylai'r Bwrdd geisio mynd i'r afael â hwy ar gyfer y Seithfed Senedd.
- 2.4. Mae cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant hefyd yn ystyriaeth ar draws holl adolygiadau thematig y Bwrdd i sicrhau bod y Penderfyniad nid yn unig yn effeithio'n deg ac yn gyfartal ar Aelodau ond hefyd yn gwneud yr hyn sy'n bosibl i hyrwyddo cydraddoldeb.

3. Pa ystyriaeth a roddwyd i sut y gellid gweithredu o fewn cylch gwaith y Bwrdd i fynd i'r afael â rhwystrau sy'n deillio o ffyrdd o weithio yn y Senedd a allai fel arall atal menywod a grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol rhag sefyll mewn etholiad neu a allai gyfyngu ar hyd eu cyfnod yn y rôl?

- 3.1. Fel y nodwyd uchod, mae cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn ystyriaeth ar draws holl adolygiadau thematig y Bwrdd yn ogystal â'i waith o ddydd i ddydd.
- 3.2. Rydym hefyd wedi nodi uchod sut y bydd yr adolygiad thematig penodol sy'n ymwneud â chymorth personol Aelodau yn cael ei gynnal, sy'n cynnwys darpariaethau i gefnogi Aelodau anabl a'r rhai sydd â chyfrifoldebau gofalu.
- 3.3. Mae'r Bwrdd yn ymwybodol o sut y gall ffyrdd newidiol o weithio a Senedd hybrid newid anghenion Aelodau a'u staff, a sut y gallai hyn ryngweithio â materion cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant. Bydd nifer o'r materion hyn yn ymwneud â threfniadau gweithdrefnol neu'r ystâd neu gyfleusterau seneddol, a fydd yn cael eu hystyried gan y Pwyllgor Busnes a Chomisiwn y Senedd yn y drefn honno. Bydd yr ystyriaethau hyn yn llywio'r adolygiad Ffyrdd o Weithio sy'n cael ei arwain gan Syr David Hanson, sy'n ystyried sut y gallai Aelodau ymgysylltu a gweithio o'u hetholaethau ac oddi mewn iddynt.
- 3.4. Mae trefniadau rhannu swydd wedi cael ei ystyried fel mater a allai helpu i leihau rhwystrau rhag cymryd rhan. Mae'r Bwrdd yn nodi bod y Pwyllgor Biliau Diwygio yn ei adroddiad Cyfnod 1 wedi argymhell y dylai'r Pwyllgor Busnes ystyried cynnig sefydlu pwyllgor newydd yn y Senedd hon i ystyried materion sy'n ymwneud â threfniadau rhannu swydd a dal swydd dros dro, neu ofyn i un o bwyllgorau'r Senedd â chylch gorchwyl perthnasol i wneud gwaith o'r

fath. Byddai'r Bwrdd yn ystyried y goblygiadau ar gyflogau Aelodau neu gyflogau uwch-ddeiliaid swyddi ychwanegol pe bai deddfwriaeth neu unrhyw benderfyniad gan y Senedd yn cyflwyno trefniadau rhannu swydd.

- 3.5. Ysgogiad arall y bydd y Bwrdd yn ei ystyried wrth iddo wneud penderfyniadau ar gyfer y Seithfed Senedd yw lefel yr hyblygrwydd y gellir ei roi i Aelodau o dan y Penderfyniad. Mae'r Bwrdd yn cydnabod bod angen i'r Penderfyniad roi digon o hyblygrwydd i Aelodau ymateb i'w hanghenion gwahanol neu newidiol eu hunain.

4. Sut mae'r Bwrdd yn bwriadu ymgysylltu ag Aelodau a rhanddeiliaid ynghylch newidiadau posibl i'r Penderfyniad ar gyfer y Seithfed Senedd gyda'r nod o gefnogi menywod a grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol?

- 4.1. Bydd y Bwrdd yn ymgynghori ar gynigion ar gyfer y Seithfed Senedd, fel sy'n ofynnol gan Fesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Taliadau) 2010. Bydd hefyd yn parhau i ymgysylltu ag Aelodau a staff cymorth drwy grwpiau cynrychioliadol a sesiynau galw heibio i Aelodau. Bydd gwaith ymgynghori ac ymgysylltu hefyd yn cael ei wneud ar wahanol adegau wrth i adolygiadau thematig fynd rhagddynt. Bydd y Bwrdd yn annog yr Aelodau i ddefnyddio'r cyfleoedd hyn i rannu eu safbwyntiau a thystiolaeth ar yr hyn sy'n gweithio a'r hyn y gellid ei wneud yn wahanol, yn enwedig yng nghyd-destun diwygio'r Senedd.
- 4.2. Bydd y Bwrdd hefyd yn ymgynghori â rhanddeiliaid ehangach, yn enwedig y rhai sydd ag arbenigedd ym maes cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, felly bydd yn cymryd camau i annog pobl a sefydliadau i gyfrannu at ymgynghoriadau ar gynigion polisi a'r Penderfyniad drafft ar gyfer y Seithfed Senedd.

Atodiad B:

Y Bwrdd Taliadau

Adolygiad thematig Taliadau a Chymorth Personol i'r Aelodau Cylch Gorchwyl

Mawrth 2024

Diben

1. Mae'r ddogfen hon yn nodi'r cylch gorchwyl ar gyfer yr Adolygiad Thematig o Taliadau a Chymorth Personol i'r Aelodau.

Amcanion

2. Bydd yr adolygiad yn ceisio sicrhau bod y Penderfyniad ar gyfer y Seithfed Senedd yn cyd-fynd â'r amcanion statudol a ganlyn:
 - sicrhau bod y tâl a gaiff Aelodau o'r Senedd
 - yn adlewyrchiad teg o gymhlethdod a phwysigrwydd y swyddogaethau y disgwylir iddynt eu cyflawni, a
 - sicrhau nad yw, am resymau ariannol, yn atal pobl sydd â'r ymrwymiad a'r gallu angenrheidiol rhag ymgeisio i gael eu hethol i'r Senedd,
 - sicrhau bod gan Aelodau o'r Senedd adnoddau digonol i'w galluogi i gyflawni eu swyddogaethau fel Aelodau.

Egwyddorion

3. Mae holl waith y Bwrdd Taliadau Annibynnol yn cael ei seilio ar gyfres o egwyddorion:
 - Dylai'r cymorth ariannol a'r taliadau a roddir i'r Aelodau gefnogi diben strategol y Senedd a hwyluso gwaith ei Haelodau

- Rhaid i benderfyniadau fod yn briodol yng nghyd-destun enillion yng Nghymru ac amgylchiadau ariannol ehangach Cymru
- Rhaid i'r system cymorth ariannol i'r Aelodau fod yn gadarn, yn glir, yn dryloyw, yn gynaliadwy ac yn gynhwysol, a rhaid iddi gynnig gwerth am arian i drethdalwyr.

Cylch Gorchwyl

4. Bydd yr adolygiad yn ystyried cyflogau'r Aelodau, cyflogau deiliaid swyddi ychwanegol, cymorth personol, costau teithio a llety preswyl yr Aelodau, a chymorth i Aelodau sy'n gadael eu swydd. Er nad yw costau teithio a llety preswyl yn dâl nac yn gydnabyddiaeth ariannol, maent wedi'u cynnwys yn yr adolygiad hwn gan eu bod yn helpu i gydbwysu ymrwymadau personol ac ymrwymadau gofalu'r Aelodau, lle bo hynny'n berthnasol, gan eu galluogi a'u cynorthwyo i ddiwallu eu hanghenion teithio a llety cysylltiedig â'u gwaith.
5. Bydd yr adolygiad yn canolbwyntio'n benodol ar roi cymorth personol i'r Aelodau er mwyn ceisio lleihau rhwystrau, hyrwyddo hygyrchedd a hybu amrywiaeth a chydraddoldeb yn y Senedd newydd a sicrhau cyfnod pontio didrafferth i fywyd ar ôl y Senedd.
6. Bydd hefyd yn ystyried materion yn ymwneud â meysydd cymorth fel hyblygrwydd, niwtraliaeth garbon, a diogelwch a lles yr Aelodau.
7. Bydd yr adolygiad yn cael ei rannu'n dair ffrwd waith wahanol:
 - **Ffrwd waith un:** Tâl ac Amodau'r Aelodau (sy'n ymdrin â darpariaethau ym Mhennod 3 a 3A o'r Penderfyniad ar Dâl a Lwfansau'r Aelodau)
 - **Ffrwd waith dau:** Llety Preswyl a Theithio (Penodau 4 a 5 o'r Penderfyniad)
 - **Ffrwd waith tri:** Aelodau sy'n gadael eu swyddi (Pennod 9 o'r Penderfyniad)
8. Wrth gynnal yr adolygiad, bydd y Bwrdd yn:
 - Ystyried unrhyw newidiadau i rolau a chyfrifoldebau'r Aelodau yn nhymhorau diweddar y Senedd
 - Ystyried goblygiadau diwygio'r Senedd o ran nifer yr Aelodau, eu cyfrifoldebau a'r amrywiaeth o 'ddeiliaid swyddi ychwanegol' a fydd yn gallu hawlio cyflog ychwanegol
 - Ceisio barn yr Aelodau am unrhyw newidiadau angenrheidiol i Benderfyniad y Seithfed Senedd
 - Ceisio barn Comisiwn y Senedd, y cyhoedd a rhanddeiliaid, casglu tystiolaeth gymharol ac ystyried methodolegau a ddefnyddir yn seneddau eraill yn y DU ac yn rhyngwladol.